

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan ja Jyväskylän yliopiston seminaari

Tiedon uudet kantajat - media ja verkko tiedonvälittäjinä

Jyväskylän yliopistossa 11.5.2007

UUSI TEKNOLOGIA EI TAKAA TASA-ARVOISTA VIESTINTÄÄ

Kustannustehokas, nopea ja vuorovaikutteinen tiedonvälitys mahdollistaa yhä tasa-arvoisemman tiedonvälityksen -- mutta vain osin. Yhä teknisempi arkipäivä ei houkuttele kaikkia. Internetiä ei tule käytetyksi, jos tietotekniikka vieroksuttaa, eikä jokaisella suomalaisella edes ole mahdollisuutta käyttää tietoverkkoja.

- Viestintäteknologian muutos ei ole tapahtunut yhteiskunnassa läpäisevästi, vaan uusien teknologioiden mahdollistama reaaliaikainen ja henkilökohtainen viestintä jakavat väestöä selvästi, totesivat professori Jukka Heikkilä ja lehtori Panu Moilanen *Tiedon uudet kantajat* -seminaarissa 11.5. Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan ja Jyväskylän yliopiston seminaarissa tarkasteltiin, millaisia muotoja muuntunut tiedonvälityksen kenttä saa arjessamme.

- Tasa-arvoinen tiedonvälitys edellyttää, että tieto saavuttaa kohteensa riippumatta siitä, mihin väestöryhmään kansalainen kuuluu, muistuttaa Reetta Kettunen, tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan pääsihteeri.

Tiedon luotettavuus avainkysymys

- Vaikka tiedon kantajat muuttavat muotoaan, tiedonvälityksen ytimessä on aina viesti, tietoaaines. Tiedon luotettavuus on yksi yhteiskunnan peruspilareista. Luotettavuus on tärkeää niin poliittisessa päätöksenteossa, kansalaiselle tarjotuissa tietopalveluissa kuin terveyttä, ympäristöä, yhteiskuntaa, historiaa ja kulttuuria koskevissa asioissa, painottaa tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan puheenjohtaja Jussi Nuorteva.

-- Esimerkiksi verkossa julkaistavalle terveystiedolle on olemassa laatuluokituksia. Kriteerit täyttäviltä nettisivustoilta löytyy laatuleima, joka viestii sivuston tiedon luotettavuudesta, Nuorteva jatkaa.

Kohti tee-se-itse-journalismia

Uuden tekniikan avulla yhä useampi osallistuu myös tiedon tuottamiseen.

Yhteisölliset verkkosivustot, joissa tiedon tuottaminen tapahtuu vapaaehtoisvoimin, ovat yhä tärkeämpi tiedonlevityksen väylä. Yhteisesti tuotettavat tietosivustot lisäävät myös tehokkuutta. Esimerkki wiki-pohjalla toimivasta tiedontuottamisesta on Kansallisarkiston Diplomatarium Fennicum -hanke, joka julkaisee verkossa Suomen keskiaikaan liittyviä asiakirjoja.

Uudet vuorovaikutteiset mediat haastavat myös perinteisen tiedonvälityksen. Tee-se-itse-journalismi ja perinteinen journalismi lähentyvät kun lehdet tarjoavat julkaisualustoja, joiden avulla aktiivilukijat osallistuvat sisällöntuottamiseen.

-- Onnistuessaan yhteiset julkaisufoorumit saattavat muuttaa medioiden ekologiaa: ruohonjuuritason kansalaisjournalismi ja valtamedia voivat täydentää toisiaan vuorovaikutuksessa, arvioi verkkoyhteisöjä ja verkkojournalismia tutkiva Esa Sirkkunen Tampereen yliopiston journalismin tutkimusyksiköstä.

Nuoret ja tutkijat löytäneet internetin ilot

Verkko on itsestään selvä sosiaalinen tapaamispaikka erityisesti nuorille. Netissä etsitään, tuotetaan ja vaihdetaan tietoa.

-- Positiivisista puolistaan huolimatta kommunikaatioon netissä liittyy ikävä kyllä myös riskejä", muistuttaa viestintäjohtaja Matti Kari IRC-Gallerian tekijätiimistä: Toimimalla fiksusti tekee netistä itselleen ja muille turvallisemman ja mukavamman paikan.

Verkossa pitää osata pelisäännöt, netiketti. Virtuaalimaailmassa voi loukata toista, kertoa julkisuuteen salaisuuksiaan tai joutua huijatuksi, aivan kuten oikeassa maailmassa.

Myös tänä keväänä valtion tiedonjulkistamispalkinnon Einstein-kirjastaan saanut professori Jukka Maalampi nauttii internetin iloista. Hänen mukaansa www on alun perin kehitelty hiukkasfyysikkojen tarpeisiin. -

Internet on nopeuttanut tieteellistä toimintaa

dramaattisesti: enää ei oikeastaan tarvita tieteellisiä aikakauslehtiä, sillä tieto haetaan verkossa

julkaistavista esipainoksista kuukausia ennen kuin julkaisu ilmestyy. Aloitan aamuni katsomalla netistä, mitä fysiikan maailmassa on tapahtunut yön aikana, Maalampi kertoo.

Kohtaako teknologia ihmisen tarpeet?

Professori Jukka Heikkilän ja lehtori Panu Moilasen mukaan vanha totuus siitä, että väline on viesti, pitää paikkansa paremmin kuin koskaan aiemmin. Myös uusien teknologioiden ja niiden käyttäjien tarpeiden kohtaaminen on haaste: monesti tilanne on se, että uusille teknologioille ja hienoille palveluille joudutaan lähes keksimään se ongelma, jonka ne ratkaisevat. Tällainen teknologinen turbulenssi ja epävarmuus pakottavat myös yritykset uudistamaan liiketoimintamallejaan.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta: apurahoja ja valtionpalkintoja

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta on opetusministeriön asiantuntijaelin, joka seuraa tieteen, taiteen ja tekniikan saavutuksia Suomessa ja ulkomailla. Neuvottelukunta jakaa vuosittain kohdeapurahoja ja tekee opetusministeriölle esitykset sekä tiedonjulkistamisen valtionpalkinnon saajista että tietokirjallisuuden laatukirjallisuuden ostotukilistalle otettavista teoksista. Neuvottelukunta antaa ministeriölle lausuntoja toimialaansa liittyvistä kysymyksistä ja tekee esityksiä ja aloitteita eri tavoista edistää tiedon levittämistä.

Lisätietoja:

- Pääsihteeri Reetta Kettunen, tiedonjulkistamisen neuvottelukunta, p. (09) 228 69236, 040 7335935, reetta.kettunen@tsv.fi
- Viestintäpäällikkö Anu Mustonen, Jyväskylän yliopisto, p. (014) 260 1054, anu.mustonen@adm.jyu.fi
- Lisätietoja Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnasta: <http://www.tjnk.fi>